

РОЛЬ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКУ

Фінансова стабільність банку — це його спроможність своєчасно та в повному обсязі виконувати свої зобов'язання перед клієнтами й партнерами, зберігаючи довіру вкладників і забезпечуючи надійність функціонування всієї грошово-кредитної системи. Одним із ключових механізмів підтримання такої стабільності є **фінансовий моніторинг**, спрямований на попередження процесів відмивання коштів, фінансування терористичної діяльності та інших фінансових зловживань.

Згідно із Законом України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та розповсюдженню зброї масового знищення» № 361-IX, банки зобов'язані здійснювати **первинний фінансовий моніторинг** усіх операцій клієнтів. Основним завданням цього процесу є виявлення та недопущення транзакцій, що можуть мати ознаки відмивання коштів або фінансування тероризму, а також захист банківської установи від фінансових втрат, юридичних наслідків і репутаційних ризиків [2].

Регулятором банківської діяльності в Україні є **Національний банк України**, який визначає вимоги до здійснення фінансового моніторингу відповідно до *Положення про здійснення банками фінансового моніторингу*. У цьому документі встановлено порядок ідентифікації клієнтів, правила контролю за фінансовими операціями, процедури зупинення підозрілих транзакцій і принципи взаємодії банків із **Державною службою фінансового моніторингу України (ДСФМУ)** [1].

В свою чергу, ДСФМУ, аналізує та обробляє інформацію, яку надсилають банки, з метою виявлення операцій, що можуть бути пов'язані з легалізацією доходів. Її діяльність є центральною ланкою всієї національної системи протидії відмиванню коштів і відіграє важливу роль у зміцненні фінансової безпеки держави [1].

Забезпечення фінансової стабільності банку неможливе без ефективного функціонування системи фінансового моніторингу. Адже саме завдяки цьому напрямку роботи, банки можуть своєчасно виявляти ризикові або підозрілі фінансові операції, запобігати відмиванню коштів та фінансуванню терористичної діяльності. У сучасних умовах, коли фінансові ринки є нестабільними, а кібершахрайство та економічні злочини набувають нових форм, роль фінансового моніторингу зростає.

У таблиці 1 наведено основні завдання фінансового моніторингу та очікуванні результати їх реалізації, які впливають на фінансову стабільність банків.

Таблиця 1

Основні завдання фінансового моніторингу та очікуванні результати від їх реалізації

Основні завдання	Очікуванні результати
Виявлення підозрілих фінансових операцій	Зменшення ризику відмивання коштів та фінансування тероризму
Перевірка клієнтів	Забезпечення прозорості фінансових операцій
Аналіз джерел надходження коштів	Контроль законності фінансових надходжень
Підготовка і передавання звітів до ДСФМУ	Дотримання вимог законодавства, співпраця у виявленні схем відмивання злочинних доходів
Контроль ризиків фінансових операцій	Зміцнення фінансової стабільності та довіри до банку

Джерело: 1,3,4

Банк, який має налагоджену систему фінансового моніторингу, здатний швидко виявляти підозрілі або ризикові операції та відразу реагувати на них. Це дозволяє уникати фінансових втрат і в той же час зберігати довіру клієнтів. Адже люди завжди довіряють банкам, які працюють відкрито, прозоро та дотримуються законодавства.

Фінансовий моніторинг — це, по суті, система раннього попередження для банку. Його практична користь особливо помітна у важкі економічні часи: він затверджує репутацію установи як надійного партнера.

Наприклад, якщо банк встиг заблокувати підозрілий переказ, він не просто захистився від штрафів чи додаткових перевірок. Він доводить клієнтам, що безпека їхніх заощаджень для нього є абсолютним пріоритетом.

Тому фінансовий моніторинг — це не додаток, а невіддільна частина банку. Він забезпечує стабільність, фінансову гігієну і, звичайно, довіру. Завдяки йому банк не лише залишається фінансово чистим уникнувши штрафів чи репутаційних втрат, але й не стане учасником у жодній тіньовій схемі.

Сьогодні, коли кіберзагрози та фінансові махінації зростають щодня, важливість цієї функції зашкалює. Банки повинні не просто мати системи контролю, а постійно їх удосконалювати, використовувати нові цифрові технології та неухильно виконувати всі вимоги Національного банку. Тільки такий підхід забезпечить стійкість не лише окремої фінансової установи, а й фінансової системи всієї держави.

Список використаних джерел:

1. Державна служба фінансового моніторингу України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://fiu.gov.ua/?utm_source=chatgpt.com

2. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» №361-IX від 06.12.2019 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/361-20?utm_source=chatgpt.com#Text

3. Національний банк України. Фінансовий моніторинг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/ua/supervision/monitoring?utm_source=chatgpt.com

4. Положення про здійснення банками фінансового моніторингу (Постанова НБУ №65 від 19.05.2020) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/v0065500-20?utm_source=chatgpt.com#Text